

bla que Boncompagno atribueix l'adducció del cucut per la semblança del seu nom amb el de la carabassa, però deu ser a la inversa: es prengué la *cucutia* o carabassa com a símbol del cornudatge a causa de la semblança dels mots. Veg. sobre això Spitzer, *Ueber einige Wörter der Liebessprache*, Leipzig 1918, i Riegler, *ZRPb.* XLII, 252. — ¹⁹ *Intestia*, essent formació baix-llatina, és de creure que almenys començà per accentuar-se en l'antepenúltima; si bé després es degué catalanitzar. D'*arsia*, també baix-llatí, no consta res segur.

Cudella, V. *cót* *Cudir*, V. *percudir* *Cudol*, V. *còdol* *La Cudola*: no hi ha tal platja de Tossa (*AlcM*): és un error de còpia per *El Codolar* (mal ortografiat *Cudolà*) *Cudolada*, *cudolàs*, *cudolet*, V. *còdol* *Cudori*, reducció de *cuidori*, de *coïdar* per *coïdar* (*VidesR* I, 105) *Cuec*, *cueco*, V. *cuc* *Cuejant*, *cuejar*, V. *cua* *Cuella*, V. *cua* *Cuellat* 'boc adult', a la Pna. de Castelló, potser aragonesisme pastoral de COLEA 'els testicles' (la *coia*); tanmateix caldria estudiar millor si no hi ha relació amb el grup de *godai* i del lleon. i port. *godalbo* 'boc d'un o dos anys', també, d'altra banda, cast. ant. *eguado* 'minyó', de tots els quals dono detalls en el *DCEC* (IGÜEDO) II, 988b *Cuer*, *cuera*, V. *cua* *Cuera* 'samarra de pastor', pres del cast. *cuera* (derivat de *cuero* 'cuero, pell'), *DCEC* (CUERO I, 970a44-53) la derivació de *cuero* està confirmada per «*cueres* de cuyro» en doc. del S. XVI, *DBal.* *Cuereta*, V. *cua* *Cuerla*, V. *cualbra* (CUA) *Cueta*, *cuetejar*, *cuetina*, *cueto*, V. *cua* *Cufa* 'panera', variant (correcta?) de l'arabisme COFA *Cugó*, V. *colgar* *Cúgol*, V. *cua* *Cugot*, V. *clatell* *Cuguç*, *cugucia*, *cuguçós*, *cugul*, *cugula*, *cugulera*, V. *cucut* *Cuguroç*, V. *clatell* *Cuiana*, *cuianinc*, *cuianinga*, V. *colló*

CUIÇ, 'rantell, mosquit', probablement onomatopeia del fressejar que fan el zumzeig i les picades del mosquitet. □ 1.ª *doc.*: 1839, com a mot comarcal, Lab.; JBru «*coich*: mosquit» com a mot del Priorat (Aràbia, *MiscFolkl.*, 155).

Montoliu, *BDC* VI, 41, i III (1915), 45, el recollí com a mot propi del Camp de Tarragona, i en la nota de 1915 indica una variant *cuït*, també com a usada en el Camp, sense precisar on: ho fa al mateix temps que dona una etimologia *CULICĪTUM, que seria derivat del ll. CŪLEX, CŪLĪCIS 'mosquit'. El que sabem per altres fonts només és *cuïc* (així *DFa.*), o sigui la pron. *kuik*, que ultra Tarragona, *AlcM* troba localitzada a Vimodó, Reus, Valls i Bna.; això últim no ho puc confirmar ni desmentir del tot: no l'hi he sentit mai (cap al Migjorn sí), i si s'hi ha usat serà poc. Altrament no cal posar en dubte que s'ha dit també *kuit*: evident contaminació per part del sinònim *mosquit*.

Que el mot tingui l'etimologia postulada per Montoliu, ja Moll (*AORBB* II, 15) ho trobava inversemblant, i M-Lübke (*REW.*, 2373) declarà que era una simple onomatopeia. Tot indica, en efecte, que

té raó; els mots i noms del tipus *kwí*, de caràcter imitatiu, aplicats a animalets que emeten sons aguts —sigui en forma de veu, o per la remor que fan— són nombrosos: Rohlf's (*ASNSL* CLXXI, 93) indica *couic* i *coui* com a crit dels garrins, i *couinà* 'xericar' («kreischen»), en oc. i en dialectes francesos; *quirritare* es deia ja del grunir dels porcs en llatí (veg. altres coses anàlogues ací, *CRIDAR*); *cui-cui* és un ocell motacíl·lid també dit *piula* (*AlcM*) que Sallent grafiaua *cui-cui* (*BDC* x, 88); el cast. *cuy* és el conillet d'Índies (nom no aborigen, *DCEC* CUY); *quieken* i *quietschen* 'grinyolar', 'carrisquejar' i també 'grunir com els garrins' tenen ampla difusió en alemany comú i en els dialectes de la Baixa i Alta Alemanya, veg. Kluge-M. (s. v.); i al capdavant això ens mena cap a l'altra onomatopeia, en apofonia, angl. *quack*, al. *quaken*, gr. *χοῦξ-χοῦξ*, ll. *coaxare*, dits de sons més greus, com el de les granotes.

El que s'oposa més rotundament a la pensada etimològica de Montoliu, tancant de cop, és ja la morfologia: inconcebible en llatí i en romànic una formació en -ITU com a derivat d'un substantiu, més que més essent nom de la mateixa cosa o ésser que el primitiu, i no havent-hi un verb en -IRE que el justifiqui; ¹ per damunt de tot la impossibilitat fonètica del pas de *CULICĪTU a *cuït* o *cuïc* salta a la vista: si la primera i s'hagués emmudit aviat la L i la Ī haurien fet contacte i ni l'una ni l'altra hauria desaparegut (resultat *colzit); si s'hagués conservat llargament la primera Ī (i per què?) hauria quedat **col(e)it* i llavors la -L restava ferma.²

Que CULEX hagi deixat o no descendència romànica no té ja, vist això, gaire importància: i a penes hi ha tal indicatiu (veg. CUTIMANYA). S'ha admès que ha deixat el fr. *cousin* 'mosquitet i alguna forma dialectal piemontesa o veneciana, les quals vindrien d'un *CULICĪNUS: notem que ací ja desapareix almenys l'objecció morfològica, però també afluixa encara el valor indicatiu —sempre flac— que pogués tenir per a l'etimologia de *cuïc*: altrament fins l'etimologia d'aquest mot francès ha estat acollida amb escepticisme o forts condicionaments i reserves per part dels romanistes més assenyalats;³ sembla que cal rebutjar com a inacceptables fonèticament i poc convincents en l'aspecte semàntic les altres descendències que hom ha cregut atribuïbles a CULEX;⁴ i en definitiva res d'això no podria valer com a suport sòlid de l'etimologia de *cuïc*, cf. *poussin* PULLICENUS, tot i que ací la -LL- només podia retardar la síncope facilitant la sonorització.

¹ Si hi ha *cabrit* és a través de CAPRIRE 'parir la cabra'; i d'ací anàlogament *mosquit* es tragué de *mosca* (no existí mai un *MUSCITU, que hauria donat *moixit, cf. *moixó* MUSCONE); i observem encara que la derivació en -ITU fóra absurda, vist que CULEX és ja el mosquit minúscul. — ² No hi ha escapatòria per cap costat: ni partint d'un diminutiu llatí CŪLIC(V)LUS, on fins admetent una dissimilació el resultat podia ser si acàs *colell o *colill o a tot estirar *coill. — ³ Etimologia que ve dels temps